

Over *Hou het stil*, dat werd genomineerd voor de MAX Bronzen Vleermuis, de Hebban Thrillerprijs en de ThrillZone Awards:

‘Overtuigend debuut [...] Herinnert aan Arthur Miller’s *The Crucible*.’ – ★★ ★ VN *Detective & Thrillergids*

‘Door de coronawinkelsluitingen aan de aandacht ontsnapt. En dat is doodzonde voor een thriller die niet had misstaan op de shortlist voor de Gouden Strop.’
– ★★ ★ Bertjan ter Braak, *De Telegraaf*

‘*Hou het stil* is een pageturner die doet denken aan werk van Stephen King en smaakt naar meer.’ – *Noordhollands Dagblad*

‘Doodeng debuut van Wim Bax.’ – *De Stentor*

‘Ontzettend pakkend boek, deed me denken aan *HEX*!’
– Vincent Elzinga, Kennemer Boekhandel

‘Wat een geweldig boek! Ik kon niet ophouden met lezen, zo meeslepend.’ – Anita Terpstra, auteur van o.a. *De moedermaffia*

‘Het boek leest als een film.’ – Johan Nijenhuis, producent *Penoza*

‘Razend spannend thrillerdebuut.’ – *Gaykrant*

PROLOOG

Op een vroege ochtend in september wordt er aangeklopt bij het huisje van Conchita, die naast het kerkje van La Faba woont. Als de oude boerin opendoet, ziet ze twee mannen staan, duidelijk pelgrims. De grootste van de twee doet het woord; in vloeiend Spaans met een licht accent, Duits of Deens of zo, vraagt hij haar beleefd om de sleutel van de kerk. Zo gezond als deze blonde man eruitziet, zo beroerd lijkt het te zijn gesteld met de andere. Die oogt afgepeigerd, en daardoor een stuk ouder dan hij waarschijnlijk is. De lange man legt geduldig uit dat zijn metgezel een Amerikaanse priester is. Zou zij zo vriendelijk willen zijn om hun toegang te verschaffen tot het kerkje, zodat de geestelijke daar in alle rust kan bidden? Ze loopt met hen mee en opent de kerk voor hen, om vervolgens de koeien te gaan voeren.

Als ze een klein uur later terugkomt om een vaas verse veldbloemen bij de Heilige Maagd te zetten, ziet ze de Amerikaan liggen. Hij ligt voor het altaar op de grond, in de houding waarin priesters worden gewijd: languit, op zijn buik, met zijn hoofd richting het altaar en de handen gevouwen onder zijn voorhoofd. Eerst denkt ze dat hij nog steeds in gebed is verzonken. Ze wil hem niet storen en staat al op het punt om rechtsomkeert te maken, als ze opeens ziet dat hij in een plas water ligt. 'Señor?' vraagt ze, en ze komt behoedzaam dichterbij. Er blinkt iets in de plas. Ze ziet dat het een mes is, en beseft dan met een schok dat de vloeistof op de donkere kerkvloer helemaal geen water is. Ze wil het op een gillen zetten, maar er komt geen geluid uit haar keel.

Ze krijgt haar stem pas terug als de politie is gearriveerd. Hortend en stotend vertelt ze dat ze met zijn tweeën waren, maar dat de tweede man, de blonde, weg is.

Meteen wordt zijn signalement opgenomen en doorgegeven, waarna er overal in de regio politiewagens uitrukken om de jacht te openen op een vermoedelijk Noord-Europese pelgrim tussen de veertig en vijftig jaar oud, die voor het laatst samen is gezien met een Amerikaanse priester. Er wordt gewaarschuwd om de man voorzichtig te benaderen, omdat hij mogelijk gevaarlijk is.

Een deel van de agenten wordt eropuit gestuurd om navraag te doen in de pelgrimsherbergen en barretjes in de nabije omgeving. Meerdere pelgrims verklaren het tweetal te hebben gezien. Een Poolse vrouw vertelt dat zij de nacht in dezelfde slaapzaal heeft doorgebracht, maar dat beide mannen erg op elkaar gericht waren, en niet erg spraakzaam. Uit de administratie van de herberg komen twee namen naar voren: de dode man zou Mick Moloney moeten zijn, een priester uit Massachusetts. Zijn wandelgenoot is heel waarschijnlijk de Nederlander Johan Ordelman.

Niet veel later keert agent Julio Solar de wagen waarin hij met zijn compagnon zit, nadat de meldkamer via de politieradio heeft laten weten dat er langs de provinciale weg een wandelaar is gezien die voldoet aan het signalement. Hij laat de meldkamer weten dat ze in de buurt zijn en dat ze poolshoogte zullen gaan nemen.

Een paar kilometer verderop tussen de heuvels krijgen ze de gezochte pelgrim in het vizier. Hij draagt een leren hoed en legergroene rugzak en is inderdaad groot: tussen de een meter tachtig en negentig, slank maar gespierd. Als Julio langs hem rijdt, kijkt de pelgrim op. Even kruisen hun blikken elkaar. Julio knijpt in zijn stuur en heeft op slag een droge mond. Blond haar, een rossige baard en een wat scheefstaande neus: dit is hem, dat kan niet missen. Hij licht de meldkamer in en vraagt of ze zo snel mogelijk versterking kunnen sturen.

De pelgrim lijkt niet te schrikken van de politiewagen. Hij vertraagt of versnelt zijn looptempo niet, maar wandelt onverstoord door. Julio zet de auto aan de kant; hij haalt een keer diep

adem en knikt even naar zijn partner, waarna ze hun wapen pakken en behoedzaam uit de wagen stappen. Vanaf zijn plek naast de auto schreeuwt Julio met overslaande stem naar de man aan de overkant van de weg dat hij voorover op de grond moet gaan liggen met de handen in zijn nek. De man blijft verbaasd stilstaan, maar komt verder niet in actie. De kalmte die hij uitstraalt heeft niets geruststellends. Pas na meerdere aanmaningen om op te schieten doet hij tergend langzaam wat er van hem gevraagd wordt. Hij steekt zijn handen omhoog en neemt heel voorzichtig zijn hoed af, alsof hij de agenten met alle egards wil begroeten. Zijn blonde, halflange haar wappert in de wind. Hij zakt langzaam door zijn knieën terwijl hij zijn blik strak op Julio gericht houdt. ‘Op de grond met de handen in je nek!’ schreeuwt Julio nogmaals tegen hem, en hij loopt met getrokken wapen op hem af. De man plaatst zijn handen voor zich op het asfalt. Hij buigt zijn bovenlichaam naar voren, maar blijft hem al die tijd vragend aankijken, met ogen die helderblauw zijn, maar waar toch niets uit af te lezen valt.

Het is niet alleen het imposante postuur van de man dat maakt dat Julio meer kortaangebonden is dan normaal. Hij merkt dat zijn handen trillen, dat alles in zijn lichaam zich voorbereidt op een escalatie. Zijn intuïtie laat hem in de steek; ondanks meer dan twintig jaar werkervaring kan hij deze man op de een of andere manier niet plaatsen. ‘Niet te dichtbij,’ fluistert hij tegen zijn collega, ‘op afstand blijven tot de versterking er is.’

Eindelijk klinkt in de verte de andere politiewagen, het geluid van de sirene weerkaatst tegen de rotswanden. Schiet nou toch op, verdomme, denkt Julio. Hij merkt dat hij bang is dat de pelgrim opeens overeind zal komen, en dat hij hem dan zal moeten neerschieten.

Maar de pelgrim komt niet overeind. Hij blijft rustig liggen en wacht op wat komen gaat.

Eindelijk arriveert de versterking, en meteen nemen ze de situatie over. Opgelucht kijkt Julio toe hoe twee agenten de pelgrim overeind helpen, de rugzak van zijn schouders tillen, hem tegen de auto zetten en hem de handboeien omdoen. De pelgrim lijkt het

allemaal geduldig over zich heen te laten komen. Terwijl een andere agent met plastic handschoenen aan zijn rugzak openmaakt, spreekt het hoofd van het arrestatieteam de verdachte aan.

‘Spreekt u Spaans?’

‘Ja.’

‘U bent aangehouden in verband met de dood van Mick Moloney. U heeft het recht om te zwijgen. Indien u afziet van dit recht, kan alles wat u zegt tegen u gebruikt worden.’ De ogen van de pelgrim worden groter, hij kijkt verbaasd om zich heen. Terwijl de rest van de cautie tegen hem wordt uitgesproken, diept de agent met de handschoenen het paspoort uit zijn rugzak op en houdt het bordeauxrode document omhoog. ‘Het is hem.’

Twee agenten zetten de Hollander in de arrestatiewagen. Hij vangt Julio’s blik en blijft hem aanstaren, tot eindelijk het portier van de bus wordt dichtgeschoven.

‘Ijskoud,’ zo zal Julio diens blik later aan zijn collega’s beschrijven. ‘Doods. Het leek wel alsof die man geen ziel had.’

DEEL EEN

1.

Omdat Bruno Mena Solano graag een goede zoon wil zijn voor zijn moeder Xosefa, gebruikt hij zijn vrije dag om haar te begeleiden naar haar moestuintje boven op de heuvel, aan de rand van het centrum van Santiago de Compostella.

Bij haar voordeur neemt hij de plastic tas met harkje en schep van haar over, evenals de thermoskan met *café con leche*. Het liefst zou hij haar een arm aanbieden zodat hij haar kan ondersteunen bij het lopen, maar hij weet dat ze die beledigd zou wegwuiven. Ze mag zichzelf dan een oud wijf vinden, zo'n krakkemikkig, hulpbehoevend mens is ze nou ook weer niet, ondanks de artrose. Alles zo veel mogelijk zelf blijven doen en goed eten, en voor het slapengaan een glaasje *orujo de hierbas*: dat is haar recept voor een lang en gelukkig leven. Zijn moeder sluit haar woninkje af, waar ze al woont sinds haar trouwen, in de wijk San Pedro, grenzend aan het oude centrum. De zon zet op deze septemberochtend de witte huizen in een zachtgeel licht. De temperatuur is nog aangenaam, maar belooft de komende uren snel op te lopen.

Ze lopen de straat uit en slaan de hoek om. Ze wandelen een stukje over de Rúa de San Pedro, de straat waarover de eerste pelgrims van de dag de oude stad binnenkomen. Vol van verwachting en ingehouden emotie leggen ze na wekenlang wandelen de laatste van de vele honderden kilometers af, om eindelijk aan te komen bij het eindpunt: de kathedraal van de heilige apostel Jacobus. En hoewel Bruno's moeder soms klaagt dat het centrum van de stad is verworden tot één grote souvenirwinkel, is haar ontzag voor het

doorzettingsvermogen van de pelgrims onverminderd groot. Ze begroet de wandelaars en wenst ze *bienvenido*. ‘*El ultimo!*’ roept ze, en ze steekt haar hand op. ‘De laatste kilometer!’

Bij het kruispunt slaan ze af. De weg klimt naar boven, de heuvel op. Ter hoogte van het Museo del Pueblo Gallego moet zijn moeder even stilstaan om op adem te komen. Ze wordt veel te snel oud, denkt Bruno, en het bevalt hem niks.

‘Kijk nou toch eens even naar dat prachtige uitzicht,’ zegt ze, en ze wijst naar de oude stad, die aan hun voeten ligt.

‘Ik ken het,’ zegt hij.

‘Je hebt geen haast, toch?’

‘Vandaag niet. Doe maar rustig aan.’

Bovenaan de heuvel ligt het moestuincomplex waar zijn ouders sinds jaar en dag hun groenten verbouwen. Jarenlang samen, waarbij Bruno’s vader het zwaardere spitwerk voor zijn rekening nam en zijn moeder het onkruid te lijf ging. Sinds zijn plotselinge overlijden, nu alweer veertien jaar geleden, helpt Bruno haar af en toe. Dat heeft hij zijn moeder nooit aangeboden, en zij heeft het ook nooit van hem gevraagd. Sommige klusjes kunnen makkelijk worden overgenomen door anderen nadat iemand het leven heeft verlaten, andere houden simpelweg op te bestaan.

Terwijl Bruno de tas en thermoskan neerzet en zijn jasje uitdoet, begroet Xosefa een buurvrouw die drie tuintjes verderop een hoekje van haar tuin leegruimt. Ze bespreken het weer en de grootte van de courgettes. Bruno checkt zijn werktelefoon, ook al heeft hij vandaag geen dienst. Vrije tijd, hij is er niet goed in. Misschien komt dat met de jaren, al vreest hij dat dat voor hem niet zal opgaan. Zijn leven is nu, op zijn vijfenveertigste, meer verweven met zijn werk bij de psychiatrische crisisdienst dan toen hij vijfendertig was. Toen had hij er nog een leven naast en waren er belangrijker zaken, ook al was hij destijds te onwetend om die op de juiste waarde te schatten.

Met een aardappelschilmesje snijdt Xosefa bladeren van de mergkool voor in de soep, terwijl Bruno op zijn knieën onkruid weghaalt tussen de tomatenplanten. Er liggen er veel te vergaan, opengebarsten en onder de mieren. Het moet een overvloedig jaar

zijn voor tomaten, of, en dat is waarschijnlijker, zijn moeder kan het allemaal niet meer bijhouden. Nu Bruno erover nadenkt realiseert hij zich dat de inmaakketel dit seizoen nog niet van zijn plaats is geweest. Die staat werkeloos in de berging van zijn ouderlijk huis; de potten saus en weckpotten met ingemaakte groenten op de planken erboven zijn van vorige jaargangen.

Xosefa vindt het de hoogste tijd voor koffie, ook al zijn ze nog geen kwartier aan het werk. Ze veegt haar handen af aan haar schort en laat zich in het halfvergane rotanstoeltje zakken. Ze wil de dop van de thermosfles draaien, maar die zit vastgezoen.

‘Laat mij maar.’

Ze kijkt hem spottend aan. ‘Ik bof maar met zo’n sterke zoon.’

‘Dat doe je zeker.’ Hij schenkt in en gaat naast haar zitten. Ze blazen in hun koffie en kijken zwijgend naar de gotische torens van de kathedraal voor hen in het dal. De rode daken van het oude centrum vlammen op in de ochtendzon, en vormen een mooi contrast met de groene heuvels erachter.

‘Je hebt veel tomaten dit jaar.’

‘Het is te nat geweest. Ze smaken me niet.’ Ze pakt een knoestig exemplaar uit de mand en wijst aan waar het velletje is opengebarsten. ‘Helena zegt het ook. Het heeft te veel geregend.’ Ze schudt haar hoofd en legt de tomaat terug in de mand. ‘Tomaten houden van zon. Net als ik. Dat vochtige weer is nergens goed voor. Alles wordt er roestig van.’

Bruno vraagt zich af of het inderdaad wel zoveel meer heeft geregend dan normaal. Het is waar dat Santiago de Compostella de stad is waar de meeste neerslag valt in heel Spanje. Het maakt van Galicië de groenste en vruchtbaarste provincie van het Iberisch Schiereiland, maar het maakt ook dat reuma er veel meer voorkomt. Het lijkt hem waarschijnlijker dat zijn moeder het werk in de moestuin gewoon niet meer aankan, en dat hij haar dus vaker zal moeten helpen.

Nadat het werk in de moestuin is gedaan, wandelen ze weer naar huis. Op de terugweg kopen ze brood en chorizo. Bij haar thuis ruimt Bruno de boodschappen op en verwisselt de vuilniszak. Zijn

moeder pakt twee glaasjes uit de kast en schenkt het aperitief in, uiterst voorzichtig, om geen druppels te verspillen. Hun gewoontes zijn in de loop van de tijd rituelen geworden, en hebben daarmee iets heiligs gekregen.

Terwijl Xosefa de lunch bereidt, stelt ze hem haar gebruikelijke vragen. Eet hij wel gezond, en werkt hij niet te veel?

‘Het gaat prima,’ liegt hij.

‘Je ziet er slecht uit.’

‘Je wordt bedankt.’

‘En je krijgt een buik. Pas maar op, straks raak je nooit meer aan de vrouw.’

‘Wie zegt dat ik dat wil?’

‘Hoe is het eigenlijk met Maite?’

‘Hoe kom je daar nou opeens bij?’

‘Gewoon.’ Ze haalt haar schouders op. ‘Redt ze het een beetje? Kan ze de opvoeding van Oskar wel aan in haar eentje?’

‘Waarom zou ze dat niet kunnen?’

Ze schudt haar hoofd. ‘Ik zou me geen raad hebben geweten als ik jouw vader al zo vroeg was verloren, en ik jou helemaal alleen had moeten grootbrengen.’

‘Zo erg was ik toch niet?’

Zijn moeder zucht. ‘Dat arme joch heeft een vader nodig, dat is alles wat ik zeg.’ Doe er wat aan, lijkt ze erachteraan te denken.

Bruno heeft helemaal geen zin om het hier nog langer over te hebben, dus hij staat op van tafel en zet de tv aan. Op Televisión de Galicia staat een journalist verslag te doen. Het kerkje achter hem is met lint afgezet, forensisch medewerkers in witte pakken lopen af en aan. Onder in beeld staat in een banner: PELGRIM VERMOORD, VERDACHTE OPGEPAKT. Terwijl de journalist vertelt wie er die ochtend is aangetroffen, worden eerder opgenomen beelden vertoond, van een brancard die de kerk uit wordt gedragen en in de lijkwagen verdwijnt.

Zijn moeder heeft zich omgedraaid en is gestopt met aardappels schillen. ‘Waar is dat?’

‘In La Faba. Een Amerikaanse priester.’

‘*Madre mía.*’ Ze slaat een kruis met de dunschiller. ‘Arme ziel. Is er dan niets meer heilig?’

‘Blijkbaar niet.’

Zijn moeder legt even haar hand op zijn schouder. ‘Maar je weet wat je zeggen: wie als pelgrim sterft, gaat rechtstreeks naar de hemel.’

‘Dat is ongetwijfeld een hele troost voor zijn naasten.’ Zijn sarcasme ontgaat zijn moeder niet, ze schudt haar hoofd en richt zich weer op de maaltijd. Bruno weet waar de uitdrukking vandaan komt. Dat katholieke fabeltje stamt uit de tijd dat pelgrimeren nog een gevaarlijke onderneming was, met overal op de route rovers en moordenaars. Tegenwoordig is de Camino de Santiago een goed aangegeven wandelroute, met een uitgebreide infrastructuur van barretjes, winkels, restaurants en herbergen.

Want waar tot een paar decennia geleden er sporadisch een pelgrim over de camino liep, lopen er nu jaarlijks meer dan driehonderdduizend wandelaars naar Santiago. Het pelgrimspad is in rap tempo een van de populairste toeristische bestemmingen van Spanje geworden, en daarmee van groot economisch belang voor de vier noordelijke provincies. Niet alleen voor de horeca en de winkels, maar in hun kielzog ook voor pedicures en masseurs, fysiotherapeuten en apotheken. Wie tijdens de reis door zijn hoeven zakt moet immers zo snel mogelijk weer overeind worden geholpen.

En wie mentaal door zijn hoeven zakt kan te maken krijgen met hem: Bruno Mena Solano, een van de psychiatrisch verpleegkundigen bij de crisisdienst in Santiago. Met het aantal pelgrims neemt namelijk ook het percentage verwarde personen in de stad toe. Het zijn er ondertussen zelfs zoveel dat een paar jaar geleden werd besloten dat Bruno zich zou specialiseren in deze doelgroep, omdat hij van alle collega's de meeste talen spreekt. Dat besluit is geen overbodige luxe gebleken: Bruno heeft er tijdens het wandelseizoen bijna een dagtaak aan om pelgrims die in psychische nood verkeren op te vangen. Ook regelt hij hun terugkeer naar huis, zodat ze zo snel mogelijk kunnen worden overgedragen aan de hulpverlening in hun eigen land.

Maar vandaag niet. Vandaag luncht hij met zijn moeder. Ze laten zich de groentesoep en stoofpot van ossenstaart goed smaken,

waarna zijn moeder verzucht dat ze hoognodig een middagdutje moet doen. Terwijl zij plaatsneemt in haar stoel, begint hij aan de afwas.

Als hij even later de kamer in komt om haar gedag te zeggen, ligt ze met haar mond wijd open zacht te snurken. Een tijdje staat hij naar haar te kijken. Haar gezicht is smal, en haar huid doorschijnend. Het haar op haar schedel is de laatste tijd zo uitgedund dat ze hem doet denken aan Gollum uit *Lord of the Rings*, en hij schrikt van die oneerbiedige gedachte. Hij besluit haar niet wakker te maken, neemt in stilte afscheid en trekt de voordeur zacht achter zich in het slot.

Hij mijdt de smalle straatjes van het oude centrum, die op dit uur van de dag zijn vergeven van de pelgrims en andere toeristen. Hij wandelt terug naar zijn eigen appartement, waar hij nu alweer acht jaar in zijn eentje woont, en dat uitkijkt op het Parque de la Alameda.

De rest van de dag brengt hij lezend en televisiekijkend door. Daarna leunt hij over de rand van het balkon en geniet met een biertje in zijn hand van de avondzon, die op dit uur pal op het gebouw staat. Aan de overkant van de straat, bij de ingang van het park, is het een komen en gaan van hardlopers, die het hoefijzer-vormige pad door het park nemen als onderdeel van hun route.

Hij zou zelf ook hoognodig het sporten weer eens op moeten pakken, maar het komt er steeds niet van. Zijn moeder heeft gelijk: hij zou beter voor zichzelf moeten zorgen, en het zou sowieso goed zijn om een kilo of tien kwijt te raken. Hij weet uit ervaring dat hardlopen stofjes in de hersenen opwekt waardoor hij zich beter gaat voelen, maar het zijn de eerste stappen waar hij huizenhoog tegen opziet. En als hij heel eerlijk is, durft hij het niet zo goed meer, sinds Andrés' dood.

Morgen, neemt hij zich voor. Morgen, maar dan ook echt.

2.

Maar de volgende dag is dat voornemen alweer naar de achtergrond verdwenen, want er zijn anderen die om zijn zorg en aandacht vragen. Vandaag begeleidt Bruno een jonge vrouw die op het vliegtuig moet worden gezet, terug naar Phoenix, Arizona.

Lucy Paquin werd drie dagen geleden 's avonds poedelnaakt aangetroffen in de Fontein van de Paarden. De politie rukte uit in de veronderstelling dat dit de zoveelste baldadige dronken toerist was, maar ze troffen een volslagen manische vrouw aan. Schoongewassen door haar pelgrimsreis had ze zich op de trappen voor de kathedraal volledig uitgekled en haar kleren in brand gestoken, om zo haar oude zelf af te leggen. Ze had op de gesloten poort van de kathedraal gebonsd, schreeuwend dat ze opnieuw gedoopt wilde worden. Toen er niet werd opengedaan, had ze besloten het dan maar zelf te doen. Joelend en gillend van het lachen plonsde ze rond, als Anita Ekberg in de Trevifontein.

De agenten maanden haar onmiddellijk uit de fontein te komen. Maar ze ontglipte hun, waarna zich een achtervolging ontspon door de oude straatjes van de stad. Wie daar op een van de vele terrassen zat te eten, werd getrakteerd op een potsierlijke voorstelling: eerst kwam er een naakte vrouw langsrennen, direct gevolgd door twee iets te dikke agenten. Toen ze haar eindelijk te pakken kregen en een deken om haar heen wilden slaan, sloeg haar stemming om. Ze spuugde naar hen en schold ze de huid vol. Ze waren vuile fascist en verkrachters. Haar vader was hoogstpersoonlijk bevriend met de Amerikaanse president, dus het zou hun nog be-

zuren. Schoppend en vloekend werd ze afgevoerd naar het politiebureau.

Een duidelijk geval van overlast door een verwarde persoon dus: werk voor de psychiatrische crisisdienst. En omdat het hier een pelgrim betrof, kwam de melding bij Bruno terecht.

Een klein uur later ontmoette hij Lucy voor het eerst, in de kantine van het politiebureau. Drie vrouwelijke agenten hadden haar in een joggingbroek en T-shirt weten te praten, maar verder moesten ze alle zeilen bijzetten om de stuiterbal in bedwang te houden. Aan Bruno de taak om het gesprek met haar aan te gaan, en haar over te halen om zich een antipsychoticum toe te laten dienen.

Dat lukte hem uiteindelijk, waarna hij haar naar de crisisopvang bracht. Volkomen oververmoeid sloep ze daar een aantal dagen bij, om uiteindelijk wakker te worden als haar timide, oude zelf. De rust was teruggekeerd, maar de schaamte over wat ze had gedaan raakte haar als een mokerslag. Ze gaf aan naar huis te willen, en wel zo snel mogelijk.

Dat kon natuurlijk geregeld worden, want de toch al overbelaste geestelijke gezondheidszorg in Spanje is ze ook liever kwijt dan rijk. Er werd altijd gepoogd om buitenlanders in samenspraak met de instanties in het thuisland zo snel en geruisloos mogelijk te repatriëren: opgeruimd staat netjes.

En dus haalt Bruno haar weer op om haar een lift te geven naar het vliegveld van Santiago. Daar zal hij haar volgens afspraak met de luchtvaartmaatschappij begeleiden tot in het vliegtuig, zodat ze er zeker van zijn dat ze daadwerkelijk vertrekt.

Lucy lijkt nu in niets meer op het losgeslagen meisje dat hij een paar avonden geleden aantrof. De eerste kilometers zegt ze geen woord. Ze zit naast hem in de auto en kijkt stuurs uit het raam, met hoog opgetrokken schouders en de armen over elkaar. Bruno laat haar; hij vindt stiltes nooit ongemakkelijk. Het is aan haar of ze wil praten of niet.

Pas als ze de stad uit zijn doet ze opeens haar mond open. 'Ik moet u mijn excuses aanbieden,' zegt ze.

'Welnee. Dat hoeft helemaal niet.'

'Jawel. Wat ik heb gedaan...'. Ze slikt even. 'Het was onbehoorlijk.'

‘Het geeft niks.’ Hij weet waar ze op doelt: op het politiebureau had ze hem op een onbewaakt moment in zijn kruis gegrepen en voorgesteld om hem te pijpen. Ze had hem een *cunt* genoemd toen hij dat aanbod rustig maar beleefd had afgeslagen. ‘Daar kon je niets aan doen.’

‘Zo ben ik niet. Echt niet.’ Ze veegt nerveus een haarlok achter haar oor en trekt de lange mouwen van haar wandelshirt over haar kleine handen.

‘Dat weet ik. Je was wat ontremd, dat kan gebeuren als je manisch bent. Daar kijken we echt niet van op.’

‘Great.’ Ze slaakt een diepe zucht en staart uit het raam. ‘Ik kan hier nooit meer terugkomen.’

‘Natuurlijk wel.’

‘Mijn verloofde wil graag op huwelijksreis naar Spanje. Nou, no way.’

‘Wanneer gaan jullie trouwen?’ probeert Bruno het gesprek een andere kant op te krijgen.

‘In het voorjaar. In mei.’ Ze trekt met haar mond. ‘Als hij tenminste nog wil trouwen met zo’n knettergek wijf als ik.’

‘Je bent niet gek. Wat jij hebt, daar valt prima mee te leven. Thuis in Amerika zullen ze je de hulp geven die je nodig hebt.’

Een paar kilometer lang is het weer volledig stil in de auto.

‘Ik had me de camino heel anders voorgesteld,’ fluistert ze dan opeens. Ze kijkt op, haar ogen staan vol tranen. ‘Ik ga in ieder geval wel naar huis als een ander mens, zoveel is zeker.’ Ze lacht om haar eigen wrange grap, door haar tranen heen.

Hij lacht met haar mee, maar hij heeft met haar te doen.

Op het vliegveld drinken ze thee. Bruno neemt nogmaals de afspraken met haar door die ze hebben gemaakt om de vlucht terug naar huis zonder problemen te laten verlopen. Ze zal door het grondpersoneel worden begeleid bij haar overstap in Barcelona, waarna ze zal worden overgedragen aan het personeel van American Airlines. Onder toezien oog van Bruno neemt ze haar medicatie in. Later zal haar door het cabinepersoneel een slaappil worden verstrekt, tegen de tijd dat het toestel boven de Atlantische Oceaan vliegt.

Als het tijd is om te boarden brengt hij haar naar haar vliegtuigstoel en legt haar rugzak in een bagagevak. Hij schudt haar de hand en wenst haar een goede reis, en het allerbeste. Het komt heus wel weer goed, herhaalt hij nog maar een keer. Ze ondergaat het allemaal gelaten.

Hij verlaat het vliegveld en loopt terug naar de parkeerplaats. Hij stapt net in de auto als zijn telefoon gaat. Het is Victoria, zijn teamleider.

‘Ben je nog op het vliegveld?’

‘Nog net.’

‘We krijgen net een dringend verzoek of je naar Ponferrada kunt komen.’

‘Ponferrada? Maar dat is helemaal niet ons gebied.’

‘Doe het toch maar. Het is belangrijk en ze vragen specifiek naar jou.’

‘Waar gaat het over?’

‘Het heeft te maken met die priester die dood is aangetroffen in het kerkje van La Faba. Het gaat om de vermoedelijke dader. Ze willen dat jij met hem praat.’

‘Wie, ik? Met hem?! Waarom?’

‘De verdachte is zelf ook een pelgrim, net als het slachtoffer. Ze wilden er aan de telefoon niet al te veel over kwijt, maar ze vermoeden dat het iemand is met psychische problemen.’

‘Dat zal best, als hij iemand heeft vermoord, maar wat verwachten ze dan van mij? Dit is toch iets voor een forensisch psychiater?’

‘Ik weet het.’ Victoria zucht. ‘Ik weet het ook niet precies, misschien is die er allang bij betrokken. Maar ga toch maar. Ons eigen stadsbestuur heeft ook al aan de telefoon gehangen, ze nemen het allemaal nogal hoog op. Ik app je het adres van het politiebureau waar je wordt verwacht.’

Bruno leunt even tegen zijn auto. ‘Goed dan,’ verzucht hij. ‘Ik ga al.’

‘Zo ken ik je weer. Hou je me op de hoogte? Ik meld je hier voor de rest van de dag af. Succes.’

‘Dank je wel.’

Voordat hij de auto in stapt, checkt hij snel even een paar nieuws-

sites voor wat extra context. De verdachte, naar alle waarschijnlijkheid een Nederlander, wordt neergezet als een meedogenloos monster. *El País* heeft zelfs al een heel artikel gewijd aan het desastreuze effect dat deze gebeurtenis kan hebben op het vredige imago van de camino, en de rampzalige economische gevolgen.

Want Sint-Jacobus mag dan heilig zijn, Santa Pecunia is dat ook.

3.

In het politiebureau van Ponferrada wordt Bruno hartelijk verwelkomd door rechercheur Javier Giménez, die hij zich nog herinnert uit de tijd dat die als politieagent in Santiago was gestationeerd. Dus zo zijn ze bij mij terechtgekomen, denkt hij, hoewel hij nog steeds niet begrijpt wat er precies van hem wordt verwacht.

De rechercheur schudt hem de hand. ‘Fijn dat je zo snel kon komen.’

‘Ik geloof niet dat ik veel keus had.’

‘Inderdaad.’ Javier grijnst. Sinds de laatste keer dat Bruno hem heeft gezien, is hij zeker twintig kilo aangekomen en een stuk kaler geworden, maar hij heeft nog steeds hetzelfde open gezicht. Bruno werkte altijd graag met hem samen omdat Javier zelfs in de heftigste omstandigheden de rust wist te bewaren. Hij gaat Bruno voor door de kale gangen, met overal lekkagevlekken op het plafond.

In een kantoor met vergeelde luxaflex voor de ramen wordt hij voorgesteld aan Javiers collega. Rechercheur Sergio Prados is een boom van een kerel van midden dertig met een kaalgeschoren schedel. Hij heeft imposante bovenarmen en een borstpartij die verraadt dat hij bovenmatig vaak de sportschool bezoekt. Er kan geen lachje vanaf, en het lijkt alsof hij Bruno met lichte tegenzin de hand schudt.

‘Je hebt vast al wel het een en ander gehoord over wat er in La Faba is gebeurd?’ Sergio opent een map en spreidt ongevraagd een aantal onsmakelijke foto’s van het lijk op de plaats delict uit over het bureau. ‘Een Amerikaanse pelgrim. Een geestelijke, ook dat

nog. Je begrijpt: dan slaan meteen op alle niveaus de stoppen door.’
Javier glimlacht. ‘Gelukkig hebben we de vermoedelijke dader binnen enkele uren weten op te sporen, dus hopelijk waait de paniek snel weer over.’

Bruno kijkt weg van de foto’s en doet zijn best zijn gezicht in de plooi te houden; de rechercheurs hoeven niet te merken dat hij onder de indruk is. ‘Wat weten jullie tot nu toe over hem?’

‘Het is een achtenveertigjarige man van Nederlandse afkomst. Het lijkt erop dat hij hier al een tijdje rondloopt.’

‘Al meer dan twee jaar,’ zegt Sergio. ‘Hij zwerft blijkbaar rond op de camino.’

‘Aha,’ Bruno knikt. ‘Een dolende pelgrim.’

‘Een wat?’

‘Zo noemen we dat. Er lopen er elk jaar wel een paar rond. Het zijn pelgrims die om de een of andere reden niet meer terug naar huis willen, of kunnen. Vaak gaat het om mensen met PTSS of andere psychische problemen.’

‘Het zou zomaar kunnen dat dat bij hem ook het geval is,’ zegt Javier. ‘We hebben een aantal pelgrims gesproken die hem onderweg zijn tegengekomen. Het is nogal een aparte man. Ze zeggen dat hij een medium is.’

‘En wat zegt hij daar zelf over?’

‘Daar hebben we hem niet naar gevraagd.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat het er niks mee te maken heeft,’ zegt Sergio. ‘Maar waarschijnlijk is hij gewoon compleet gestoord.’

‘Hij is vaak erg op zichzelf, maar soms ook weer niet. De afgelopen dagen is hij veel samen met het slachtoffer gezien. Zoals het er nu uitziet liepen ze al sinds Sahagún met elkaar op,’ vult Javier aan.

‘Tot La Faba dus. Daar heeft hij die Amerikaanse geestelijke naar zijn opperbaas geholpen.’ Sergio haalt zijn hand langs zijn keel. ‘Het onderzoek op de plaats delict is nog in volle gang.’

‘En wat heeft dat tot nu toe opgeleverd?’

Bruno ziet hoe de rechercheurs een snelle blik met elkaar wisselen. ‘We vertellen je straks wel het een en ander,’ zegt Javier. ‘Het is beter als je nog niet te veel weet. Dan kun je je ook niet verulllen.’

‘Maar waarom willen jullie precies dat ik met hem in gesprek ga?’

‘Dat was zijn idee.’ Sergio wijst met zijn duim naar Javier. ‘Javier vertelde me dat jij de specialist bent als het gaat om buitenlandse pelgrims die... nou ja, van het padje zijn geraakt.’

‘Jawel, maar waarom is hier geen forensisch psychiater bij betrokken?’

‘O, dat gebeurt heus nog wel. Zodra we meer bewijs tegen hem hebben.’

‘Aha.’ Bruno knikt, er begint hem wat te dagen. ‘Je bedoelt dat jullie tot nu toe nog helemaal niks belastends hebben gevonden?’

‘We zijn ermee bezig.’ Sergio klinkt geïrriteerd. ‘Het is slechts een kwestie van tijd.’

‘Oké. En waarom denken jullie eigenlijk dat we hier te maken hebben met een verwarde persoon?’

‘Het lukt ons niet echt om tot hem door te dringen. Of hem zelfs maar de ernst van de situatie te laten inzien,’ zegt Javier. ‘Ook voor hemzelf.’

‘Er is hem uiteraard een advocaat aangeboden, maar die weigert hij. De raadsman die wij voor hem hadden geregeld heeft hij weggestuurd.’ Sergio tikt met zijn vinger tegen zijn slaap. ‘Dan ben je volslagen debiel, natuurlijk.’

‘Ik ben bekend met jouw werk in Santiago,’ zegt Javier. ‘Ik heb meerdere keren gezien hoe jij binnen de kortste keren het vertrouwen wist te winnen van mensen, waardoor ze mee gingen werken. Wij hebben van alles met de verdachte geprobeerd, maar komen niet verder met hem. Daarom leek het me nuttig om er eens een andere benadering op los te laten, door iemand anders. Iemand die die wereld kent. Jij dus.’

Bruno glimlacht. ‘En wat moet ik me bij jullie benadering voorstellen? *Good cop, bad cop?*’

Javier kucht. ‘Zoiets. Hoe dan ook: de druk op hem verhogen lijkt averechts te werken. En als we in deze fase een forensisch psychiater op hem afsturen, slaat hij waarschijnlijk helemaal dicht, en dan zijn we nog verder van huis.’

‘Misschien vraagt het om een meer...’ Sergio wappert met zijn handen. ‘...om een softere aanpak, zeg maar.’

‘Softer?’

‘Ja, jezus. Hoe zeg je dat? Jij weet waarschijnlijk een stuk beter wat voor toon je tegen dit soort idioten aan moet slaan.’

Het is dit soort onbegrip dat Bruno wel vaker tegenkomt en dat de communicatie tussen hem en de politie niet makkelijker maakt. Voor veel agenten, vooral de jongere, is iedere verwarde persoon gewoon de zoveelste gek die op hun commando even normaal moet doen, of anders zwaait er wat. Bruno glimlacht naar Sergio. “Dit soort idioten”

Javier komt snel tussenbeide. ‘Hij bedoelt mensen in psychische nood.’

‘Ja, hoor eens, je weet best wat ik bedoel,’ zegt Sergio. ‘Nou niet gaan muggenziften, hè? Die klootzak heeft hoogstwaarschijnlijk een andere vent de strot afgesneden, hallo!’ Hij tikt met zijn vinger op een van de foto’s. ‘Dat is ook niet bepaald subtiel te noemen, of wel?’

‘Zullen we dan maar?’ Javier staat op en slaat Bruno op zijn schouder.

Bruno maakt geen aanstalten. ‘Wacht even. Ik wil één ding duidelijk hebben: ik ben hier niet in de eerste plaats voor jullie.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Jullie willen dat ik met hem in gesprek ga in het belang van het onderzoek. Maar dat is niet mijn werk. Sterker nog, als ik daar gehoor aan geef, ben ik in overtreding. Ik heb een eed afgelegd waarin ik beloof om altijd in het belang van de cliënt te handelen.’

Sergio zet zijn handen in zijn zij. ‘Nou klink je net als zo’n verdomde advocaat.’

‘Ik wil best een poging doen om met hem in gesprek te gaan, maar niet om hem onder druk te zetten om te gaan praten, of om een bekentenis af te dwingen. Als dat jullie bedoeling is, dan ben ik meteen weer vertrokken.’

Javier gniffelt, maar Sergio vindt het minder amusant. ‘Hoor eens, vriend...’ Zijn neusvleugels trillen. ‘Zelfs Madrid heeft al aan de telefoon gehangen. Een moordenaar op de camino, heb je enig idee wat dat betekent?’

‘Uiteraard, daar wordt niemand blij van. Des te meer reden om

zorgvuldig te werk te gaan.' Bruno leunt tegen het bureau. 'Sorry, maar als de verdachte om de een of andere reden niet mee wil werken, dan is dat jullie probleem, of dat van een forensisch psychiater. Maar niet dat van mij.' Hij steekt zijn handen in zijn zakken en glimlacht.

Javier knikt. 'Ik snap je punt, maar het zou wel fijn zijn als je de verdachte in ieder geval even wilt ontmoeten. Misschien kun jij tot hem doordringen zodat hij de ernst van de situatie inziet. Dat kan geen kwaad, toch?'

'Dat lijkt me niet.'

'Dat bedoel ik.' Hij grijnst. 'Zie je nou wel. Wij begrijpen elkaar.'

Dat hoop ik dan maar, denkt Bruno.

'Kom,' zegt Javier. 'Ik laat de pelgrim naar het zweethok brengen. Als je wilt, kun je hem eerst observeren.'

De verhoorkamer mag dan het zweethok worden genoemd, de observatiekamer ernaast doet er niet voor onder. Javier gaat hem voor in het benauwde kamertje van hooguit zes vierkante meter, waarvan één zijde grotendeels bestaat uit het onewayscreen met uitzicht op de verhooruimte. Het is er bruin en bedompt, en het stinkt er naar verschaalde rook en oud karton. Terwijl ze wachten tot de verdachte binnen zal worden gebracht, vraagt Bruno zich af waarom niemand in al die jaren sinds het rookverbod een keer de moeite heeft genomen om de ruimte een opfrisbeurt te geven. De enige treurige poging in die richting staat op de hoek van de tafel, in de vorm van een uitgedroogde Brise Continue.

Aan de andere kant van de spiegel gaat de deur open, en twee agenten leiden de verdachte naar binnen. De Hollander heeft blond haar en blauwe ogen en hij is lang, zoals zelfs veel vrouwen van dat eigenaardige Noord-Europese volk. Hij kijkt wat verslagen uit zijn ogen, maar dat kan ook vermoedheid zijn. Een van de agenten maant hem plaats te nemen. Hij gaat behoedzaam zitten. De andere agent maakt zijn handboeien los; de Hollander legt zijn handen niet op de tafel maar in zijn schoot. Terwijl de agenten de kamer weer uit lopen kijkt hij gelaten om zich heen.

'Zullen we dan maar?' Javier knikt hem kort toe.

‘Moment...’ Bruno leunt op de vensterbank en brengt zijn gezicht dichterbij naar het raam. Er is iets vreemds aan deze man. De Hollander heeft de gelooide en gebruinde huid van een zwerver, maar ziet er verder tot in de puntjes verzorgd uit. Zijn kleding is schoon en intact. Zijn haar is gebleekt door de zon, maar heeft een gezonde glans, wat hem de jeugdige nonchalance van een surfdude geeft. Ook zijn korte, rossige baard is zorgvuldig bijgehouden; in zijn hele voorkomen lijkt hij meer op een van Jezus’ discipelen dan op iemand die al twee jaar aan het rondzwerven is en ernstig in de war zou zijn. Maar dat is slechts een eerste indruk, het is tijd nader kennis te maken. ‘Ik neem aan dat jullie niet mee naar binnen gaan?’ vraagt Bruno.

‘Nee hoor, hij is helemaal van jou.’ Sergio maakt een wegwerpgebaar. ‘Ik wens je veel succes.’

‘Hé, Bruno...’ Javier glimlacht. ‘Trek het je niet aan als het je niet lukt om tot hem door te dringen. Ik neem je sowieso mee uit lunchen. Ben je in ieder geval niet voor niks naar Ponferrada gekomen.’

Bruno knikt en loopt de observatiekamer uit.

Op de gang staat hij even stil. Hoe moet hij dit in godsnaam aanpakken? Hij heeft geen idee. Gewoon maar met open vizier, neemt hij zichzelf dan voor, zoals hij altijd doet, en dan ziet hij wel verder. Hij knikt naar de agent bij de deur ten teken dat hij er klaar voor is, en recht zijn rug.

Als Bruno de verhoorkamer binnenstapt, kijkt de verdachte verbaasd op, en hij volgt Bruno met zijn blik terwijl die tegenover hem aan tafel plaatsneemt. De deur gaat weer dicht; ze zijn nu met zijn tweeën en kijken elkaar afwachtend aan.

‘Hallo,’ begint hij dan toch maar, ‘mijn naam is Bruno Mena Solano, en ik werk voor de psychiatrische crisisdienst in Santiago de Compostella.’

De ogen van de verdachte worden groter en zijn mond valt langzaam open. Dan begint hij zacht te grinniken.